

İLAÇ.. İLAÇ.. İLAÇ.. İLAÇ..

5 Şubat 1975 Milliyet (İstanbul)

Önce mektubu geldi.. İadeli taahhüt-
lü.. Sonra telgrafı, yıldırım telefonu. Ve
dün de kendisi geldi.. Taa Ceyhan'dan bir
eczacı.. yetmiş yıllık bir eczanenin gelene-
ğini sürdürüyor.. Kendisiyle birlikte beş
eczacı gelip geçmiş aileden. Altıncısı da
yolda.. En büyük kızı Eczacılık Fakültesi-
nin son sınıfında;

«Vermez olaydım eczacılığa..»

Almanya'dan gelen mektuplardan bi-
risi şöyle başlıyor :

«Westfallen bölgesinde küçük bir
gehrin bir eczanesinde bir işçi olarak ça-
lışan İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fa-
kültesinden maalesef mezun olan eczacı-
yım..»

Gözüm satırlarda dolaşiyor..

«Buraya gelmeden önce Türkiye'de
eczane açmak istedim.. Gerekli sermayeyi
ve açacak yeri bulamadım.. Zira her yer
eczane doluydu. Niye? İşte bunu Sağlık
Bakanlığı yetkililerine sormalı? Bir de
özel yüksek okulları açan veya açmaya
yetki veren kişilere..»

Bir dokun...

İlaç sorunu «bir dokun bin ah dinle»
cinsten bir sorun.. Üstelik de halk sağlı-
ğıyla ilgili..

İşte bu nedenle Sağlık Bakanlığı ön-
ceki gece saat iki buçuğa kadar eczacılar-
la tartıştı.. Bu nedenle eczacılarla bakan-
lık arasında bir savaş yürümekte.. Ve üç
kurş fazla fiyat koparmak için, olmadık
manevralar çeviren firma temsilcileriyle,
bakanlık arasında at pazarına taş çıkar-
tan cinsten bir pazarlık sürdürülmekte..
Eczacı Zerrin Zoroğlu da mekubunda so-
ruyor;

— İnsanlar ancak güvenmedikleri mü-
esseselerde pazarlık yaparlar.. İnsan sağ-
lığının söz konusu olduğu yerde pazarlık-
la fiyat almak her şeyden önce düşündü-
rücüdür. 3,5 milyar liralık bir tüketimin
söz konusu olduğu bir ilaç endüstrisi ko-
nusunda bütün yükü bütün pazarlığı bir
genel müdürün ve onunla beraber çalışan
bir komisyonun sırtına yüklemek ne dere-
ce doğrudur, ne derece insaflıdır ve ne de-
rece memleket çıkarlarına uygundur?

Bin ah dinle

Ceyhan'dan gelen eczacı Adnan Ülkü
«İçimi boşaltmak için geldim» dedi.. Elin-
de bir torba ilaç getirmişti.. Bir gece ön-
ce bakana göstermek istediği ilaçlar.. Her
biri ünlü Avrupa firmalarının ülkemizde
imâl ettikleri önemli ilaçlar.. Kutuları te-
ker teker açtı.. Hamam böceğini andıran
çatlamış tabletler, fare zehirine benzeyen
küflenmiş haplar, birbirine yapışmış, ren-
gi değişmiş pastiller..

— Bakın beyim, bu kutuda yüz tab-
let var dilor üzerinde.. Açılan kutudan bir
avuç toz dökülüyor..

— Bu öksürük şurubu şişesine bakın,
kapağından akmış..

— Minare gölgesi mi var acaba için-
de. En az otuz çeşit ilacı serdi gözümün
önüne, burnundan soluyarak..

— Bende daha iki sandık böyle ilaç
var, isterseniz göndereyim..

— Pekiyi, firmalar geriye almıyor mu
bu bozulmuş ilaç?

— Nerede efendim, nerede? Risk biz-
de, vergi bizde, devlet kontrolü bizde. Ay-
da sekiz sokuz yüz liralık ciro, ondan son-
ra da gelirimizden kısıntı.. Firmalar ise
yetmiş kalem masraf gösterebilirler.. İnan-

mazsanız maliyeden sorun, şu dünyaca ünlü «x» şirketinin ödediği yıllık vergi 110 bin lira.. Benim ödediğim 55 bin lira..

Niçin, niçin, niçin?

— Niçin ilâç satmıyorsunuz?

Biz pahalı ilâç satmıyoruz dedik ve üç aydır satmıyoruz.. Firmalar bu pahalı ilâcı devlete satıyor.. 41 liradan.. Aynı ilâcı el altından bize satıyor, eski fiyat-tan, 20 liradan..

— Demek ki 28 lira da kurtarıyor firmayı?

— Kurtarmasa niye satsın?.. Aspirin meselesinde siz yazdınız, beş buçuk lira istemiş, iki buçuğa razı olmuş firma..

— Ben biraz insaflı yazmışım, istedikleri 648 kurmuş.. Devler tepişiyor, tekme-yi sizler yiyorsunuz gibi geliyor bana..

— Doğrudur..

— Sizleri öne sürüp halkla, basınla karşı karşıya getirenler acaba arkadaki devler değil mi?

— Biz piyon değiliz..

— Ama bana bir sürü mektup geldi..

— Evet, «biz piyon olduk» diyen meslekdaşlarınız da var..

— Bu bizler için var olup, yok olmak kavgasıdır.. yok olacağız ve büyük sermaye ilâç satışını da tekeline bağlayacaktır.. Süper marketler, drugstore'ler açarak..

Sosyal sigortalar her yıl 673 kalem ilâcı bir liste ile tesbit eder (umumî hükümlerin dışında), işçi bu kalem ilâçlarla tedavi görecektir.. Oysa piyasada binlerce çeşit ilâç var.. O zaman öbür ilâçların fonksiyonu nedir? İşçi ayrı bir tedavi sınıfına mı girer? Bu listeler nasıl saptanır, kim saptar? Firmaların çıkarları neye göre gözetiliyor? Ceyhanlı eczacının sorunları bitmek tükenmek bilmiyordu.. İlâç sorununa eğildiğimiz günden beri gelen yüze yakın mektuptaki yüzlerce soru gibi.. Tekrar ediyoruz..

Türkiye'de bir ilâç sorunu vardır..

Reform

Ve bu sorunu 1930'ların mevzuatıyla, Osmanlı metodlarıyla değil, köklü bir «sağlık reformu» yla eğilmek lazımdır.. Aksi halde, bozuk tabletler gibi, ezilen sadece eczacılık mezunları değil, sağlığının bedelini ağır faturalar karşılığı ödeyen halk olur.. O zaman uluslar arası ilâç sermayesi de bir başka «müstahzar» imâl eder. Kına..